

Boj, blízkosť, poslanie (12): Stavieť na skale - Životný plán (II)

Cesta, ktorou kráčame spolu s Bohom, je poznačená obdobím prosperity aj ťažkosťami a námahami. Vernosť životnému plánu nespočíva v snahe o „dokonalé vykonanie“, ale v zotrúvaní v Božej láske a nachádzaní odpočinku v nej.

13.03.2025

Prečítajte si „Doma i na ceste, ležiac i vstávajúc“ – Životný plán (I)

Počas svojich rokov v Nazarete Ježiš zvnútra poznal manuálnu prácu, možno dokonca aj stavbárstvo. Svätý Matúš nám to naznačuje, keď v záverečnej časti Reči na vrchu zaznamenáva podobenstvo, ktoré Majster použil na vysvetlenie, ako máme prijímať jeho učenie. Ježiš hovorí o dvoch typoch staviteľov: o jednom, ktorý stavia svoj dom na piesku, a o druhom, ktorý sa rozhodne stavať na skale (porov. Mt 7,24-27). Domy sa na prvý pohľad javia ako podobné, keďže obe sú postavené na Ježišových slovách, ale čas ukáže, do akej miery je jeden oveľa krehkejší než druhý. Keď prídu ťažkosti — keď padá dážď, prídu záplavy a vietor fúka a naráža na dom — stáva sa jasnejším, že nestačí

mať len abstraktnú a teoretickú predstavu o kresťanskom živote: zostať pri nej by bolo ako stavať na piesku. Preto potrebujeme byť v blízkosti Ježiša, udržiavať s ním pravidelný kontakt: zvyknúť si pozorne ho počúvať v modlitbe a rozvíjať iné stabilné, trvalé návyky, ktoré nám pomôžu uskutočňovať jeho slová. Tak budeme môcť žiť z neho nielen v čase prosperity, ale aj v okamihoch, keď bude naša viera a presvedčenie skúšané.

Svätý Josemaría vyjadroval niečo podobné spomienkou z detstva, v ktorej prirovnáva duchovný život k ceste: „Jedna z najživších spomienok z detstva, ktorá mi v hlave ostala dodnes, sú značky, ktoré sa u nás v horách umiestňovali k cestám. Moju pozornosť vtedy púťali vysoké, obvykle na červeno natreté tyče. Vysvetlili mi, že keď sneží a všetky cesty, polia, pastviny, lesy, skaly a rokliny sú zapadnuté snehom, tyče

vyčnievajú ako isté orientačné body, aby všetci videli, kadiaľ vedie cesta.“ V živote kresťana, pokračoval, sa deje niečo podobné: „Bývajú jari a letá, no takisto prídu zimy, dni bez slnka a bezmesačné noci. Nemôžeme dopustiť, aby náš vzťah k Ježišovi Kristovi závisel od momentálnej nálady, od našich povahových zmien.“ A práve v tých najťažších chvíľach, uzatváral, je plán duchovného života najpotrebnejší: tieto zvyklosti, „dobře zakorenené a prispôsobené životným okolnostiam každého jednotlivca — ktoré budú ako oné červené tyče a budú nám vyznačovať správny smer, až kým sa Pán nerozhodne, že má opäť zažiariť slnko, rozpustiť sa ľad a rozochvieť srdce, zapálené ohňom, ktorý v skutočnosti nikdy nevyhasol — boli to len tlejúce uhličky ukryté v popole v čase skúšky, menšieho úsilia, alebo nedostatočnej obete“^[1].

Rásť v krízach

Je úplne normálne, že človek počas života prechádza obdobiami krízy, či už väčšej alebo menšej intenzity^[2]. Stáva sa napríklad, že mladí ľudia sa nadchnú pre veľké ideály a vrhnú sa do dobrodružstva bez prílišného premýšľania; s pribúdajúcimi skúsenosťami sa však môžu sklamať: uvedomia si, aké ťažké je zmeniť svet, ba dokonca zmeniť seba samého; alebo ich prekvapí, s akou ľahkosťou ich kedysi silné emócie, ktoré možno považovali za záruku stability svojich presvedčení, podliehajú novým okolnostiam. Sú aj životné momenty, zlomové body, ako je príchod dospelosti či odchod do dôchodku, keď človek prirodzene bilancuje prežitú cestu. Vtedy sa niekedy dostávajú do popredia neúspechy, sklamania, to, čo mohlo byť, ale nebolo. Môže sa stať, že je ťažké prijať vlastný príbeh, že pohľad na mnohé dobré veci zostane zahmlený a človek hľadá útechu v tom, čo svätý Josemaría nazval

slovnou hračkou, ktorú nemožno doslovne preložiť: mystickým „kiežbyzmom“ – „Kiežby som sa nebol oženil/vydala, kiežby som nemal túto profesiu, kiežby som mal lepšie zdravie, menej rokov, viac času!“^[3] —.

Tieto a podobné krízy nie sú – a nemali by byť – obdobiami bez Boha: práve vtedy je Pán pri nás ešte bližšie a neprestáva sa nám dávať v plnosti. Preto sú krízy dôležitými príležitosťami na rast vo vzťahu s Bohom, ktorý dokáže nechať rozkvitnúť púšť a vyvieť úrodu zo suchej zeme (porov. Iz 35,1). Mladický idealizmus môže byť očistený a povýšený milosťou, ale musí dozrieť, aby sa stal skutočne nadprirodzeným. Neúspechy a sklamanie by nás nemali premeniť na cynických „realistov“, pretože samotné poznanie našich prirodzených obmedzení ani zďaleka nie je celou pravdou o nás samých a

o dejinách ľudstva. Tieto okamihy, ktoré môžu byť náročné, sú priestormi dozrievania, v ktorých chce Pán rozšíriť naše srdce.

Francúzsky spisovateľ to vyjadril výstižne: „Človek má vo svojom biednom srdci miesta, ktoré začnú existovať až vtedy, keď do nich vstúpi bolesť, aby sa mohli stať tým, čím majú byť“^[4].

Podobne ako sa ľudská láska buduje a prehĺbuje spoločným trávením času (aj spoločným utrpením!), tak sa aj naša láska k Bohu posilňuje a obnovuje skrze blízkosť, skrze „zjednotenie s Kristom v Chlebe a v Slove, v Najsvätejšej hostii a v modlitbe“^[5] v jej rôznych formách: v tichej adorácii, v dôvernom dialógu, v spytovaní svedomia, v ústnej modlitbe atď. Tieto a podobné návyky nie sú únavným zoznamom povinností, ale stretnutiami, ktoré prebúdajú, oživujú a obohacujú vzťah s Bohom – a z neho aj vzťahy s

druhými, ktoré sa stávajú pevnejšími a hlbšími.

So srdcom otvoreným Bohu

„Tým istým srdcom, ktorým som miloval svojich rodičov a ktorým milujem svojich priateľov, milujem aj Krista, Otca, Ducha Svätého a Pannu Máriu“^[6]. Duchovný život je v zásade vzťahom lásky, a preto sú krása a výzvy ľudskej lásky ako otvorená kniha, ktorá nám pomáha lepšie pochopiť jej dynamiku. Napríklad keď sa manželský záväzok oslabí, môže to byť čiastočne preto, že sa manžel a manželka postupne od seba vzdialili. V úzkom vzťahu ide o neustále nebezpečenstvo: že pár nerastie a nezreje spoločne, pretože život každého z nich nadobúda nové rozmery, ktoré nie sú zdieľané s druhým a ktoré nie sú začlenené do ich spoločného dobrodružstva.

Niečo podobné sa môže stať aj v našom duchovnom živote. Boh sa

nemení, ale my áno; a preto je nevyhnutné, aby sme sa s ním v neustálom a dôvernom dialógu delili o všetko, čo prežívame – od pracovných úspechov či sklamaní až po naše záľuby a rodinné záležitosti. Máme prežívať všetko „srdcom otvoreným Bohu, aby aj práca, dokonca aj v chorobe či ťažkostiach, bola otvorená Bohu“^[7]. Tak nám Pán, keď postupujeme životom, môže odhaľovať nové rozmery pokladov múdrosti a poznania ukrytých v Kristovi (porov. Kol 2,3): tej múdrosti, ktorú získavame v tichu modlitby, v okamihoch vďaky po svätom prijímaní, v kontemplácii slov a života Ježiša v Evanjeliách. Emauzskí učeníci „na svojej tajomnej ceste s Kristom, ktorý vstal z mŕtvych, prežívali chvíle úzkosti, zmätku, sklamania, dezilúzie. No napriek tomu všetkému a aj pomedzi to sa v ich vnútri dialo čosi hlboké: ‚Či nehorelo naše srdce, keď sa s nami cestou rozprával?‘ (Lk 24,32)“^[8].

Potrebuje si nechať pomôcť – a takisto pomáhať druhým –, aby náš duchovný život nebol iba o tom, že „sa nejako posúvame vpred“. Ako nám pripomenul Prelát, „formácia počas celého života, aj keď zahrňa potrebné nároky, do veľkej miery spočíva v otváraní obzorov“^[9]. Naša duchovná literatúra a texty či zdroje, ktoré využívame na posilnenie a obohatenie viery, by mali byť dobre vybrané tak, aby nám pomáhali prehĺbovať skúsenosť s Bohom, prinášali nám nové perspektívy a oslovovali potreby nášho srdca, ktoré sa líšia podľa ľudí i životných období. Duch Svätý použije naše úsilie – akokoľvek skromné v porovnaní s jeho darmi –, aby v nás vykonal svoje dielo.

Zastavme sa však ešte pri ďalšej analógii s ľudskou láskou. Videli sme, že nepriateľom vzťahu je, keď si pár prestane pravidelne nachádzať čas jeden pre druhého, rovnako

nebezpečné je, keď sa síce stretávajú, ale nehovoria spolu úprimne: sú prítomní telom, ale nie dušou; neotvárajú si srdce a nepočúvajú sa so skutočným záujmom. V takom prípade sa spoločný čas môže stať záťažou, a naopak, jeho vynechanie sa môže javiť ako oslobodenie. Niečo podobné sa môže stať aj v duchovnom živote, ak sa niekto drží svojho plánu iba preto, aby splnil povinnosť. Svätý Josemaría o tomto type rutiny hovoril ako o „skutočnom hrobe nábožnosti“^[10].

Tvárou v tvár tomuto riziku je povzbudzujúce uvedomiť si, že sme povolaní „začínať a znovu začínať“ mnohokrát počas cesty^[11]. Rovnako ako páry, ktoré sa po mnohých rokoch stále milujú a dokážu si povedať „ďakujem“ a „prepáč“ za množstvo drobností, aj my budeme často potrebovať obnoviť nejaký zvyk, ktorý sme začali zanedbávať, viac sa sústrediť srdcom i myslou na

našu duchovnú literatúru, alebo znovu objaviť hodnotu niektorých tradičných modlitieb pred či po svätej omši, ak si uvedomíme, že sa pri nich ľahko rozptyľujeme.

Toto všetko nám pomáha pochopiť, prečo vernosť životnému plánu nespočíva v snahe o „dokonalé vykonanie“, akoby sme boli sólistami na komornom koncerte alebo gymnastami na olympijských hrách. Ide skôr o zotrvanie v Božej láske (porov. Jn 15,9): o to, aby sme stále hlbšie objavovali a znovu objavovali jediný pevný základ, na ktorom môžeme budovať svoj život. A aby sme na tejto pevnej skale nachádzali radosť a pokoj, po ktorých naše srdce túži: „Odpočívaj v Božom synovstve. Boh je Otec – tvoj Otec! – plný nežnosti a nekonečnej lásky. Volaj ho často Otcom a povedz mu – v súkromí – že ho miluješ, že ho veľmi miluješ! Že cítiš hrdosť a silu byť jeho synom“^[12].

[1] Sv. Josemaría, *Boží Priatelja*, č. 151.

[2] Porov. Sv. Josemaría, *List* 2, č. 22, o «kríze štyridsiatic rokov»; pre viac informácii porov. R. Guardini, *Las etapas de la vida*, Madrid, Palabra, 2022.

[3] Sv. Josemaría, *Rozhovory*, č. 88; porov. *Cesta*, Kriticko-historická edícia, komentár k č. 832; J. Peña, «Mística ojalatera y realismo en la santidad de la vida ordinaria», *Anuario Filosófico*, 2002 (35), 629-654.

[4] L. Bloy, Lettre, 25-04-1873, *Lettres de jeunesse*, 1870-1893, Paris, Édouard-Joseph, 1920.

[5] Sv. Josemaría, *Íst' s Kristom*, č. 118.

[6] Sv. Josemaría, *Íst' s Kristom*, č. 166.

[7] Pápež František, Audiencia, 21-06-2017.

[8] Pápež František, Enc. *Dilexit nos*, č. 7.

[9] F. Ocáriz, Pastoračný list, 9-01-2018, č. 11.

[10] Sv. Josemaría, *Boží Priatelja*, č. 150.

[11] Porov. Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 292; *Vyhňa*, č. 384.

[12] Sv. Josemaría, *Vyhňa*, č. 331.

Oskari Juurikkala

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/boj-
blizkost-poslanie-11-stavat-na-skale-
zivotny-plan-ii/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/boj-blizkost-poslanie-11-stavat-na-skale-zivotny-plan-ii/) (08.08.2025)